

רוחה שהני רשע. ורש"י ז"ל פ' סימן גמסו לו שג"מ שלא ימות א' מבניו כו' ע"ס. אבל לפי פשוטו נראה שהמרהש"ל הקשה בחי' אגרות מה ראה יעקב בשלחו את יוסף אל אחיו. הלא ידע כי שנאוהו. וז"ל הדנה יש לדקדק בקרא דכתי' לך נח וראה את שלום אחיך וגו' והשיבני דבר. לנאורה שפת פני הוה. ונראה דליחא בשכמי' [דף ח' ע"ב] שלוחי מלוה אויב מניקס. לאם בהליכתו ולא בחיורתו ומניקס הוה דהיבא דשכיחא הויקא שאני כו'. ופירש הרי"ף דהא דלמרינן דהיבא דשכיחא הויקא שאני דוקא כשכבר נעשה המלוה. אבל בהליכתו אין לחוש אף היבא דשכיחא הויקא. וזוה אחי שפיר דייק יעקב דמארו והשיבני דבר כדי שיהי' משלוחי מלוה גם בחיורתו :

(ד) (פ' וישלח רש"י). **וישפחות** וגו' מוכר לאנו בדמים יקרים כו'. ויקרים כו' והקשה הר"א מורנו מג"ל דמכרן בדמים יקרים דלימא דבמי שוים. רק דהי' לו הרכה. וז"ל הדנה רש"י כמד דלאנו של יעקב א"ש"ה היו פרות וזכות שלא כדרך הטבע [ע"פ דר"ם לאן רבות. באותו פסוק] ידוע מה דליחא בש"ם [דף י"ד ע"ב] מקום שבהו שלא למכור לכ"י און מוכרין. וכתבו הפוסקים דמת חסידות שלא למכור דחשדי הרביעין. ואמרינן ההם בש"ם הני"ל. דנכ' חס על בהמתו שלא התעקר. וזוה כוונת רש"י דמכר בדמים יקרים. מפני שפ"ר שלא כדרך הטבע. ובדמים יקרים ל"ח לרביעיה וא"ש :

אמנם אף עלה על דעת יעקב שנהרג הא ה' שלוח מלוה. וש"מ אין אמרינן. ונראה שהרמב"ם פסק [בפ"ה מה' ממונים] לאם אינו רשע אוינו חייב בטיולו אב. וז"ש יעקב עד עכשיו סבור הייתי כו' אבל עכשיו שנהרג יוסף אף דהוה שליח מלוה. אלא ע"כ דשאיני רשע כנ"ל. וא"כ אינו שליח מלוה כלל. רק דכ"י אינו מוכח שהוא רשע דילמא מהרהר בעב"י הוה כדפריך הש"ס שליח מלין [דף קמ"ב] אך כ"י אי אמרת דעבירה מכבה מלוה [סו"ט] כ"א ח"כ ז"ל דילמא מהרהר בעבירה הוה. ד"מ] אבל אי אמרת דאין עבירה מכבה מלוה ח"כ ליכא למימר דילמא מהרהר כו'. הוה. רק דזאת מוכח מעשיו דהא כל יומא רע. ובשבייל מלוה אחת נעל שבר [ח"כ ע"כ דאין עבירה מכבה מלוה] והשתא ח"ס דולת חשיבות דעשו בשבייל מלות כיבוד אב. לא ה' יעקב מער. שכל לערו ה' כי [החילוק] ז"ל [חשיב] גלמו לרשע. כנ"ל ובשבייל כך לא הגין על יוסף הזכות כיבוד אב. כנ"ל בשם הרמב"ם ז"ל דילמא יוסף מהרהר כו' הוה כנ"ל אבל באשר ראה עשו ובניו יושבים בשלוה בשבייל מלוה אחת. ח"כ ליחא לקושי' הש"ס ודילמא מהרהר בעב"י ה'. וע"כ שהוא בעלמו רשע. ולכן יומאן כו' סבור הייתי כו' ונחה דעמו ע"י מרוגזו של יוסף. ודו"ק :

(ה) (פ' וישלח רש"י). **עברו** לפני דרך יוס או פחות. כו'. ויש להקשות בחתי' מוספק רש"י דכ' דרך יוס או פחות. ונראה דליחא כנ"ל [בכורות דף כ"ד ע"ב] מעשר בהמה מנטרף כמלא רגל בהמה רועה. וכמה רגל בהמה רועה ט"ו מיל כו' ע"ש עד טוף סוגיא. ופירש"ה ששה עשר מיל דהכי שלטה עינא דרועה. והרע"ב ברטורה. והרמב"ם פסקו דלא כשמואל דרועה מנטרף דאין הרועה מנטרף אלא העדר ע"ס. נמאל דלי אמרת לגבי מיל אף הרועה באמלע אין מנטרף קשה הא מכל ד' אינו רק ט"ו מיל ושלטה עינא דרועה ט"ו מיל. וז"ל הר"פ וכמה ט"ו מיל ורועה באמלע ולא הוה יותר בכל וד' מח' מיל. נמאל לא שלטה עיני כל ארס יוסר משמונה מיל. וידוע דליחא ארס לביטי עשו ע"כ פרכאות לויס. ופרסה היא ד' מיל. נמאל מ' מילין יוד פרכאות והוה מהלך יוס ח' וגבי יעקב ה' ה' מניס. והיא ריוח בין מין ומין. נמאל שהי' סס ד' רווחים. של ח' מילין. וד' רווחים של ח' ה' סס מילין. רק אי אמרת דרועה גלמו ג"כ ה' מהלך רחוק מבהמות כנולא עיניו. נמאל ה' ה' רווחים. וה' רווחים של ח' מילין. עוליס מ' מילין. והוא ו' פרכאות והי' מכלא לפני יעקב דרך יוס. רק אי"ל דרועה ה' אלא ד. בהמות ממש. אי אפשר דרך יוס ממש :

(ז) (פ' בקיץ) **מדרש רבה** [פ' פ"ט]. **ידיי** מקן וגו' ז"ש קן שס לחושך וגו' קן נתן ליוסף כמה שנים יהי' באפילה ומפני שהי' בועט בארס נחוסים לו עוד ב' שנים שנאמר אשר הדבר אשר שס ה' מבטחו וגו'. נקדים לתרץ ש"ס [דכ"ב] [דכ"ק] [דף נ"ד] ששאל ר"ח בן ענוול לרבי"ז מפני מה דבברות הראשונות שלא נאמר בהן כי טוב. ובדברות אחרונות נאמר בהן כי טוב וגו' עד שאתה שואלני. מפני מה וכו' שואלני אם נאמר כו' הדבר תמוה למאד. ונראה דליחא בנמא"ה [בכורות דף ז' ע"א] כל דיבור ודיבור שילא מפי הקב"ה לעובד אפילו על תנאי אינו חוזר. והקשה המהרש"ל ח"כ הא דכתוב גבי כיבוד אור"ל למטן יאריכוני יומך כתי' ע"ש :

אך ע"ז קשה מג"ל כלל דקאמר עברו לפני דרך יוס. דילמא כפי פשוטו עברו לפני ממש. לזה כיוון רש"י במהר"ן [ז"ל כמתקן] ורווח חשימו בין עדר וגו' מלא עין כדי להשיב עיני על אותו רשע ע"כ שנמאל ארס כמה שהיו יכולין להסתרח יותר טוב רק דלא היו יכולין יוצר ממלא עיניו בין עדר לעדר והוא ח' מילין. וד' פעמי' ח' הוא לך [ז"ל ל"ב] דמסופק ברועה כנ"ל. ע"ש ודו"ק היטב :

הגהות וחידושים

הא דכתי' אחיב ויתן את כל אשר לו לנחם ללמד החזיקו אותו בנכסים בחייתו שלא יערערו עוד אחר פטירתו ע"כ. ואפשר מטעם שיטענו בני ישמעאל שהי' אסור לו להעביר נהלה מהם שהיו כבורים. ועכ"פ כפשוטו ה' להם לקחת. וכדמלינו באמת במד"ד [סס פ' ס"א] שטענו בן בני הפילגשים עיי"ש"ה ומה"ע הקנה אותם לו בחייתו שהי' דרך מהנה בחייו ולא בדרך ירושה. דמבואר בחו"מ [ס' ע"ב] דבכה"ג ליכא איסור העברת נהלה. ומיושב קו' רבותינו בעלי החס"ם ע"ה"ה שס שהקשו אף הוה לו להעביר נהלה. וכתבו שני חידושים. והולירו לומר שהי' מחמתו עוד הקודם שגולדו בני קטורה עיי"ש. ולכא' קשה עניין הוה יענו בבני ישמעאל. אך למש"כ דרך מהנה ה' וכן פסקו ויתן את כל אשר לו כו' היינו הך דתנן לו ע"י אליעזר. מיושב הכל. ולהדיא מבואר בן במד"ד שן [פרשה ס"א]. ובכנה"ה [פ' חלק] אינו תובעים מיון כו' ומחורתו לנו באים כו' וא"ל והכתי' ויתן אברהם את כל כו' ח"ל והיכן שטר וכו' ובסתלקו ממש בכופ"ה וכו' ע"ש :

(ח) (פ' וישב). **אבור** יעקב עשו ובניו יושבים בשלוה בשבייל שקיים מלוה אחת כיבוד אב. אני שקיימתי תר"ג מלוה עאלוב"כ. מיד קפץ עליו רגזו של יוסף ונחה דעמו. ותמוה. ונראה דליחא במדרש יומאן להתחכם כו' עד עכשיו סבר הייתי שאני לדיק עכשיו אני

(*) **על** פי דרכו של רבינו ז"ל אפשר לומר עוד דהיינו טעמא שגלה לו מתוך דב"ח. כדי שיהי' לו לוי' אש"ה. וכאמרם ז"ל בפי' וירא את העגלות אשר שלח יוסף וגו' סימן משר להם כשפירשתי מאנו לא בפי' עגלה ערופה כו'